

مرثیه‌ای برای آب خوزستان

استاندار خوزستان در گفت‌وگو با «فرهیختگان»: وضع قابل تحمل است

می‌شوند به وضوح حال بد خوزستان را فریاد می‌زنند. از شمال تا جنوب استان، این بار و سواى شناخت متداول برمبنای آلودگی هوا و ریزگردها، درگیر آب هستند. درگیر آب شوری که برای هیچ چیزی مناسب نیست، صورت را نمی‌شسوراند و چشم را می‌سوزاند، رنگ ماشین را برمی‌گرداند و گل و گیاه را هم خشک می‌کند. این تصویر محتویات هر روزه لبوان‌هایی است که زیر شیر آب مردم در خوزستان پر می‌شود اما نه خورده می‌شود و نه استفاده؛ فقط سندی است برای فریاد مظلومیت و مشقت مردم یک استان با شهرهایی که از دو سو در احاطه دورود پر آب هستند. کمی قبل تر، از وضعیت بد آب شرب مردم بخش‌های مختلف استان خوزستان گزارشی تهیه کردیم و اظهارات مردم و مسئولان را در این

وضعیت آب قابل تحمل است، اما مطلوب نیست
غلامرضا شریعتی استاندار خوزستان نیز در ارتباط با وضعیت نامناسب آب در بخش‌های مختلف این استان به «فرهیختگان» گفت: «از گذشته تا به امروز ۵۰ تا ۶۰ درصد آب خرمشهر و ۴۵ درصد آب آبادان از غدیر تامین می‌شده است که این مقدار هر مهر برای آبادان هم به حدود ۶۰ درصد رسید. مابقی آب مصرفی نیز به تفکیک حدود ۱۰ درصد از آب‌شیرین کن و بقیه هم از بهمنشیر و کارون به شبکه آب‌رسانی تزریق می‌شد. با بروز خشکسالی متأسفانه دبی رود کارون کاهش پیدا کرد و همین موضوع باعث بالا رفتن EC آب شد. این افزایش EC به دو دلیل بود؛ یکی کاهش دبی و دیگری نیز ورود و پیشروی آب دریا به داخل کارون. از آنجایی که لوله انتقال آب کرخه طی چند روز اخیر دچار شکستگی شد، مجبور شدیم تمام آب مصرفی این مناطق را با کارون و بهمنشیر تامین کنیم که همان طور که گفته شد شوری بالای این آب باعث زجش و عدم استفاده مردم از آب و مشکلات ثانویه شد. EC به حدود ۵ تا ۶ هزار هم رسید که البته تصفیه کن‌های خانگی می‌توانند این را تصفیه کنند.»
وی در ادامه با اشاره به اینکه تمام امور به مسئولان استان محول شده است، خاطرنشان کرد: «احتیاجی به حضور وزیر در استان نیست و بنده خودم به تهران آمدم و گزارش‌های کامل از وضعیت استان را در اختیار معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر نیرو و رئیس دفتر رئیس‌جمهور قرار دادم. مشکل آب هم به‌زودی با افتتاح خط دوم غدیر حل خواهد شد. بنده معتقدم وضعیت آب قابل تحمل است اما مطلوب نیست.»

با خشکسالی مدیریتی مواجهیم

محمد درویش، فعال محیط‌زست و عضو هیات علمی موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور هم در گفت‌وگو با رسانه‌ها خشکسالی را موضوع غیرواقعی بیان کرد و گفت: «مساله بی‌آبی در کشور را می‌توان در همه استان‌ها متصور شد به جز خوزستان؛ این استان در کنار پرآب‌ترین رودخانه کشور قرار گرفته و به صورت کلی بیشترین تعداد رودخانه را دارد. در چنین شرایطی بی‌آبی در این استان هیچ ربطی به تغییر اقلیم و خشکسالی ندارد. در اصل ما در خوزستان با خشکسالی مدیریتی دست‌وپنجه نرم می‌کنیم. رودخانه‌ای که دبی آن ۱۰۰ میلیارد متر مکعب است و در برخی زمان‌ها نیز به ۱۴ میلیارد متر مکعب می‌رسد چه بلایی بر سرش آمده که نمی‌تواند ۱۰۰ میلیون متر مکعب آب برای شهروندان آن ناحیه تامین کند؟»

با جمله رضا اردکانیان وزیر نیرو و شروع می‌کنم؛ «استفاده از واژه بحران برای آب صحیح نیست و اگر روزی در شرایط بحرانی قرار بگیریم باید به دنبال واژه جدید بگردیم.» دغدغه‌ای که اگر بدون مقدمه و موخره بیان شود، از هرکسی انتظار می‌رود جز وزیر نیرو؛ البته وقتسی وضعیت نامطلوب را کیلومترها ن طرف‌تر بررسی کنید و به جای حضور شخصی، استاندار را فراخوانید و از گزارش‌ها به جای مشاهدات استفاده کنید انتظار چنین واکنشی دور از ذهن نیست. اما کمی به خوزستان می‌رویم. منهای سال‌های جنگ و توپ و تانک و خمپاره و مظلومیتی که همچنان هست و چاوشی خوانی‌اش را هم می‌شنویم، تصاویری که حالا سواى انتشار ذره‌ای‌شان، ال‌بوم‌ال‌بوم در صفحات عکس خبرگزاری‌ها منتشر

ابوالقاسم رحمانی روزنامه‌نگار

نماینده مجلس: مربوط به دوره من نیست

عبدالله سامری، نماینده مردم خرمشهر در مجلس شورای اسلامی ریشه بسیاری از مشکلات فعلی خرمشهر را در گذشته دانست و اظهار کرد: «انتقال آب کارون که عامل اصلی شوری آب امروز خرمشهر است ۱۷ سال پیش با حفر تونل بهشت‌آباد و گلاب ۱ و ۲ انجام شد و مربوط به زمان فعلی نیست. این اتفاق اگر در دوره نمایندگی من روی می‌داد بدون شک با جدیت با آن مقابله می‌کردم. برخی من را متهم به انتقال آب خوزستان می‌کنند در صورتی‌که این موضوع به بنده ارتباطی ندارد و در شرایط فعلی نیز قادر نیستم کانال‌های انتقال آب که اعتبارات میلیاردی برای آنها هزینه شده است را خراب کنم. خشکسالی همه‌گیر است و آب دریا به رودخانه‌ها پیشروی می‌کند و مقصر آن، مسئولان فعلی نیستند و تحت فشار قرار دادن آنها در این شرایط شایسته نیست.»

خوزستان، صدرنشین کوچ از استان

وجود مشکلات و مصائب گوناگون از جمله آلودگی شدید هوا و وجود ریزگردها از طرفی و کمبود و آلودگی شدید آب از سوی دیگر در کنار فضای نامطلوب کار در استان باعث شده است که خوزستان مهاجر فرست‌ترین استان کشور باشد. طبق آمارى که **داود آقایی معاون آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خوزستان** بیان کرد: «براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۷۹ هزار و ۱۷۱ نفر در بازه زمانی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ از خوزستان به استان‌های اصفهان، تهران، البرز و یزد مهاجرت کردند.» شهلا کاظمی پور، جمعیت‌شناس با اشاره به افزایش جمعیت ۲۰ هزارنفری استان خوزستان در سرشماری ۹۰ تا ۹۵ گفت: «جمعیت این استان از چهار میلیون و ۵۰۰ هزار نفر، مانند همه استان‌ها، مطابق با رشد طبیعی به چهار میلیون و ۷۰۰ هزار نفر رسیده است و این اعداد مهاجر فرست‌بودن جمعیت این استان را نشان نمی‌دهد.» او می‌گوید: «در فاصله سال‌های ۸۵ تا ۹۰، ۲۱۴ هزار نفر از خوزستان خارج و ۱۴۰ هزار نفر وارد این استان شده‌اند. به عبارتی در فاصله سال‌های ۸۵ تا ۹۰، سالانه ۱۵ هزار نفر و در مجموع ۸۰ هزار نفر از استان خوزستان خارج شده‌اند. در فاصله سال‌های ۹۰ تا ۹۵، ۲۴۰ هزار نفر از جمعیت استان خوزستان خارج و ۱۶۱ هزار نفر وارد این استان شده‌اند و باز هم حدود ۸۰ هزار نفر تفاوت وجود دارد که از استان خارج شده‌اند.» عبدالله سامری نماینده مردم خرمشهر در مجلس شورای اسلامی نیز در همین ارتباط خاطرنشان کرد: «تحقیقاتی انجام داده‌ایم که میزان مهاجرت‌هایی که در پی وقوع گردوغبار صورت می‌گیرد مشخص شود. پیش از این مهاجرت‌ها به دلیل نبود اشتغال در سطح استان انجام می‌شده که هم‌اکنون شاهد این اتفاق به دلیل ریزگردها هستیم. فرآیند مهاجرت در استان آغاز شده است و بسیاری از خانواده‌هایی که توان مالی دارند از استان مهاجرت می‌کنند.»

نیمی از آب کارون، صرف کشت نیشکر می‌شود

عامر کعبی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به کشت نیشکر که مصرف آب بسیار بالایی دارد، گفت: «با توجه به پیش‌بینی‌هایی که از بابت خشکسالی بود، باید اجرای طرح اشتباه نیشکر که بیش از نیمی از آب ورودی به کارون را به خود اختصاص داده به‌طور فوری متوقف شود زیرا در اجرای آن پیش‌بینی اقتصادی یا آب برداشتی برای آن نشده است؛ برداشتی که برای این طرح اشتباه انجام می‌شود برای مردم شهرهای آبادان و خرمشهر که در پایین‌دست قرار دارند و اشتغال آنها نیز بسته به همین آب است مشکلات زیادی را به بار آورده به طوری که نخلستان‌های حاشیه اروند و بهمنشیر و فرصت‌های اشتغال زیادی از بین رفته است. متأسفانه پسمان‌هایی هم که در بالادست از سمت صنایع و طرح نیشکر وارد رودخانه می‌شود شوری آب رودخانه بهمنشیر به‌عنوان یکی از منابع تامین‌کننده آب مصرفی مردم را دچار چندان کرده و باید برای حل این مشکل کاری انجام داد.»

تا کی مردم مشکلات را تحمل کنند؟

حجت‌الاسلام علی ابراهیمی پور، امام جمعه آبادان از انحراف آب به‌عنوان یکی از موضوعات جدی و قابل پرداخت و بررسی نام برد و گفت: «شخص وزیر نیرو و حتی وزیر جهاد کشاورزی و معاونان آنها نیز باید به منطقه آمده و در جلسه‌ای مشترک در مورد موضوع نخیلات در حال نابودی و دام‌های تشنه نیز بحث و تصمیم‌گیری کنند.» وی خطاب به معاون وزیر نیرو و به استان خوزستان آمده بود گفت: «به گزارش‌های کاغذی مدیران خود اکتفا نکنید و گزارش‌های میدانی تهیه کنید و خود از نزدیک شاهد پیشرفت کارها باشید. اینکه بگوییم همه چیز خوب و کنترل شده است، درست نیست، تا کی مردم می‌توانند مسائل مشکلات را تحمل کنند. از سال ۹۳ دستور نصب آب‌شیرین‌کن داده شد، شما بگویید الان آب آب‌شیرین‌کن‌ها کجا هستند؟ آیا به نظر شما نباید دست‌مدیری که در این چهار سال کوتاهی کرده است قطع شود؟ برخی از مناطق حاشیه‌ای شهر هنوز مشکل دارند، وضعیت آب آبادان مشکل دارد، آب حیات و غدیر هم که بیاید هیچ فایده‌ای ندارد، باز هم در تامین کمبود داریم.»

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از تازه‌های مسائل اجتماعی

درباره ایران -۴۹

آنچه می‌خوانید سلسله مباحث دکتر علی‌اکبر ولایتی و جمعی از کارشناسان در مجموعه برنامه‌های «ایران» در خصوص تبیین مفهوم «ایران اسلامی ایران با موضوع تبیین مفهوم «ایران» و هویت ایرانی» است که در ستون ثابت «درباره ایران» به‌صورت پاورقی در روزنامه «فرهیختگان» منتشر می‌شود.

***

در همین سال، بر اثر طغیان ابوعلی بر پادشاه سامانی جزء شورشیان حامی ابوعلی درآمد و ابوعلی هنگام حمله به مرو و بخارا ابومنصور محمد بن عبدالرزاق را به‌جای خود به سپهسالاری خراسان نشاند، ولی بعدها ابومنصور، از سپاهیان سامانی، شکست خورد و به ری و آذربایجان گریخت و چندی را در آنجا به خفا زندگی کرد و سرانجام با پادشاه سامانی از در دوستی درآمد و به طوس بازگشت و در جمادی الاخر ۳۴۹ ق رسماً از جانب ابوالفوارس عبدالملک بن نوح سامانی (حکومت: ۳۵۰-۳۴۳ ق.) به سپهسالاری خراسان برگزیده شد. اما، در ذی حجه همان سال، از این مقام بزرگ معزول و آلپتگین به‌جای او معین شد. آلپتگین نیز، در ۳۵۰ ق، معزول و مطرود شد و باز سپهسالاری خراسان به ابومنصور رسید. در این حال، ابومنصور ظاهراً به اندیشه اتحاد با رکن الدوله حسن دیلمی افتاده و وی را به گرگان فراخوانده بود. وشمگیر بن زبیر از این حال آگاهی یافت و به کمک ابادی‌اش، در ذی حجه ۳۵۰ ق، ابومنصور را زهر داد و به قتل رساند.

گردیزی در زین‌ال‌اخبار (ص ۲۵۳) در صفت ابومنصور عبدالرزاق نوشته است: «و چون آن عهد به نزدیک ابومنصور عبدالرزاق رسید ولایت مادون‌النهر نیکو ضبط کرد و رسم‌های نیکو نهاد و به مظالم [= دادخواهی رعیت] بنشست و حکم میدان خصمان خود کرد و انصاف رعایا از یکدیگر بستند و ابومنصور مردی پاکیزه بود و رسم‌دان و نیکوعشرت؛ و اندر او فعل‌های نیکو فراوان بود.» سیدحسن تقی‌زاده (در سلسله‌مقالاتش در روزنامهٔ کاوه در سال ۱۳۰۰ ش) بر تشیع ابومنصور محمد بن عبدالرزاق تاکید کرده و تمایل وی به آل بویه را نیز در موازات همین باور وی دانسته است. خطبه شاهنامه ابومنصوری حاکی از تشیع ابومنصور محمد بن عبدالرزاق است: «سیاس و آفرین خدای را، که ایسن جهان و آن جهان را آفرید، و ما بندگان را اندر جهان پدیدار کرد، و نیک‌اندیشان را و بدکرداران را پاداش و پادافراه [= عقوبت] برابر داشت و درود بر برگزیدگان و پاکان و دین‌داران باد، خاصه بر بهترین خلق خدا، محمد مصطفی -صلی... علیه و سلم- و بر اهل بیت و فرزندان او.» خاندان عبدالرزاقیان نسب خود را به اشراف و بزرگان قدیم ایران می‌رساندند. مقدمه شاهنامه ابومنصوری حاوی شرحه‌نامه‌ای طولانی است که به‌وضوح با ادعای امارت عبدالرزاق طوسی در پیوند است و شرحه‌نامه‌سب ابومنصور محمد (ص ۱۷۴-

۱۷۲) و حتی خود مولف، ابومنصور معمری، (ص ۱۷۴) را به کنارنگ، مرزبان شرق در عهد ساسانی، می‌رساند که از سرداران خسرو پرویز بوده و در آزی خدماتش، به حکومت شهرهای طوس و پس از آن نیشابور در عهد ساسانیان رسیده است. در جای دیگر که عمری از انتقال دانش و تاثیر سخن در نیک‌نامی انسان یاد می‌کند، باز هم ابومنصور طوسی را با سلسله‌ای از فرمانروایان مشهور پیوند می‌دهد و حلقه پایانی این زنجیره را ابومنصور محمد طوسی می‌داند. فرینه بزرگ‌زادگی محمد بن عبدالرزاق شعر فردوسی است که در حق وی بدمصرف در آب و برقی بگویم بحران، نباید سهم رفتار خودمان را در آن نادیده بگیریم.» وزیر نیرو درخصوص اقدامات این وزارتخانه در زمینه تامین آب‌شرب در استان کرمانشاه و خوزستان و شهرهای آبادان و خرمشهر تصریح کرد: «اولا باید بگوییم که تمام استان خوزستان و کرمانشاه با این معضل روبه‌رو نیستند؛ چرا که از شهرها و روستاهای بسیاری تشکیل می‌شوند و همه آنان مشکل آب‌شرب ندارند.»

بهبودی و کمیته امداد به مردم آب برسانند

جلیل مختار نماینده مردم آبادان در مجلس شورای اسلامی در ارتباط با وضعیت آب روستاهای اطراف آبادان گفت: «در حال حاضر توزیع آب در روستاها جوابگوی نیاز مردم نیست لذا تصمیم گرفته شد تا از طریق آب‌پخش‌ها و مراکز عرضه آب تصفیه و با نظارت دقیق مسئولان ذیربط و دریافت حداقل هزینه، آب در اختیار مردم قرار گیرد. به دنبال آن هستیم تا از طریق سازمان‌های حمایتی همچون بهزیستی و کمیته امداد آب‌بگری‌ریگان در اختیار افراد بی‌بضاعت و تحت پوشش این سازمان‌ها که قدرت خرید کمی دارند، قرار گیرد.» وی با اشاره به اینکه موضوع ناممکن بودن آبرسانی به ۱۰۷ روستای آبادان تنها با بهره‌گیری از ۳۰ دستگاه تانکر با وزیر نیرو در میان گذاشته شد، افزود: «وزیر نیرو از مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور خواست تا از طریق استان‌های همجوار به‌عنوان استان‌های معین، تانکرها را تا حدی که جوابگوی نیاز مردم باشد افزایش دهد؛ متأسفانه برخی مدیران استانی می‌گویند در این باره مشکلی نداریم و موضوع آبرسانی را مدیریت کرده‌ایم که ایسن به منزله دروغگویی است.»

بحران نیست، قابل تحمل است و چقدر خوبیم ما

با مرور اظهارات مسئولان و قیاس آن با گزارش‌های میدانی موجود، تنها تصویری که در ذهن ساخته می‌شود همان مظلومیتی است که همواره با نام خوزستان و شهرهایش در ذهن متبادر می‌شود. مظلومیتی که نه هوا و نه حالا آب با آن سر سازگاری دارد و مسئولان هم نسخه تحمل و صبر تزریق می‌کنند. صبری که مردم خواسته یا ناخواسته در این استان آن را مشق کرده‌اند و ضمن مشاهده تمام نابرابری‌ها همچنان در صف صبر منظر جرحه‌ای با بی‌کیفیت حداقلی ایستاده‌اند.